

педагогіка. 2017. №2. С. 61-64.

3. Омельченко О.В., П'ятковський В.П. Місце капітальних вкладень в інвестиційному процесі. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. Вінниця, 2018. №1. С. 24-27.

4. Ткачук О.М. Збалансованість інноваційно-інвестиційного клімату в Україні. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №1. С. 74-77.

5. Швед В.В., Закладній О.А., Омельченко О.В. Міжнародна інвестиційна діяльність. Вінниця, 2017. 222 с.

Рясний Б.В., здобувач освітнього ступеня «магістр»,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

INFORMATION PROVIDER OF THE SYSTEM OF ACCOUNTING SYSTEMS OF CUSTOMERS WITH AWARENESSED PERSONS

Анотація. В статті розглянуті теоретичні основи інформаційного забезпечення Інформаційне забезпечення системи організації обліку розрахунків з підзвітними особами. Запропоновано форму управлінської звітності, а саме «Журнал реєстрації посвідчень про відрядження», використання якого в практичній діяльності дасть змогу посилити контрольні функції за витрачанням підзвітних коштів.

Ключові слова: підзвітні особи, підзвітні суми, добові, відрядження, роз'їзний характер роботи.

Abstract. The article deals with the theoretical foundations of information provision. Information provision of the accounting system for accounting with accountable persons. The form of managerial reporting is proposed, namely, «The journal of registration of travel certificates», the use of which in practical activity will enable to strengthen control functions for the spending of funds.

Keywords: accountable persons, accountable amounts, daily, business trips, outgoing nature of work.

Постановка проблеми. У процесі господарської діяльності підприємства часто використовують можливість придбання активів чи здійснення господарських операцій за рахунок підзвітних коштів, проте не всі вони правильно відображають в обліку рух таких коштів. Існують проблеми не лише організаційно-облікового характеру, а й нормативно-правового. І хоча постійне реформування бухгалтерського обліку в Україні спрямоване на вдосконалення методологічного та законодавчо-нормативного забезпечення, зокрема й зазначених розрахункових відносин, однак

позитивного їх впливу поки не відчувається, а ось кількість питань щодо практичного застосування неузгоджених між собою правових норм зростає.

Підвищена увага до стану розрахунків з підзвітними особами пов'язана із необхідністю врахування змін бізнес-середовища, що змушує суб'єктів господарювання знаходити нові підходи до оптимізації цього процесу, опрацьовувати нові форми та методи аналізу такої заборгованості, розробляти системи оцінки показників стану розрахунків з використанням новітніх досягнень у галузі сучасних інформаційних технологій для автоматизації обробки потрібної інформації та прийняття відповідних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку розрахункових операцій з підзвітними особами досліджуються широким колом науковців та практиків, серед яких: М.Д. Білик, М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, М.Ф. Огійчук, В. Плаксієнко, В.В. Сопко та інші. Проте майже всі вони розглядають проблеми розрахункового характеру загалом або акцентують увагу лише на розрахунках з дебіторами. На нашу думку, потребує особливої уваги процес організації обліку й аналізу розрахунків з підзвітними особами, який включає в себе чинне нормативно-правове поле.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретичних аспектів інформаційного забезпечення обліку з підзвітними особами підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявність складних господарських утворень у структурі підприємства та значно територіально відокремлених підрозділів різного рівня підпорядкування, специфіка трудових завдань кореспондентів, маркетологів, торгових агентів, регіональних й територіальних представників вимагає від бухгалтера чітко орієнтуватися у особливостях визнання роз'язного характеру робіт.

Основними завданнями організації бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами є: визначення персоналу штатних працівників, які мають право отримувати кошти під звіт; встановлення ліміту підзвітних сум до отримання щодо кожного структурного підрозділу установи; своєчасна та повна реєстрація даних первинного обліку в регістрах; правдиве відображення інформації щодо зобов'язань в звітності та примітках до неї; організація розрахунку підзвітної суми; чітке документування розрахунків; визначення механізму видачі грошей під звіт та порядку звітування за витраченими підзвітними коштами [1].

Для раціональної організації бухгалтерського обліку необхідно: вивчити особливості технології та організації роботи підприємства, які впливають на облік; врахувати можливості підприємства щодо кадрового забезпечення та використання обчислювальної техніки; проаналізувати економічні взаємозв'язки між структурними підрозділами та бухгалтерією підприємства.

Роз'язний характер робіт деяких категорій працівників передбачає виконання робіт на об'єктах, розташованих на значній відстані від місця розташування підприємства, у зв'язку з поїздками у неробочий час від місця знаходження організації (збірного пункту) до місця роботи на об'єкті й назад [2].

Отже, згідно з Постановою №490, за роз'їзний (пересувний) характер роботи працівникам встановлюються надбавки (польове забезпечення) до їх тарифних ставок і посадових окладів. Такі надбавки підприємства встановлюють самостійно у розмірах, обумовлених у колективному договорі [1]. Водночас згідно з постановою №490 граничні розміри надбавок працівникам у разі роз'їзного характеру роботи за день не можуть перевищувати граничні норми витрат, установлені КМУ для відряджень у межах України [1]. Такі граничні норми витрат для відряджень наведено в постанові №98, відповідно до якої сума добових витрат під час відряджень Україною не може перевищувати 60 грн. на добу [4]. Це означає, що граничну суму надбавки за роз'їзний характер робіт визначають шляхом множення 60 гривень на число робочих днів у місяці, протягом яких співробітник виконував роботи з роз'їзним характером. Наприклад, у разі 20 робочих днів ця сума становитиме 1200 грн. на місяць. Надбавка за роз'їзний характер роботи для цілей Податкового кодексу України є доходом у вигляді зарплати, обкладається податком на доходи за ставкою 18% і військовим збором за ставкою 1,5% у повній сумі й відображається у формі №1 ДФ у складі загальної суми зарплати (пп. пп. 14.1.48, 164.2.1 ПКУ) [3].

Згідно з п. 3.16 Інструкції №5 надбавки до тарифних ставок і посадових окладів співробітників, робота яких постійно проводиться в дорозі або має роз'їзний (пересувний) характер, не включають до фонду оплати праці в розмірах, визначених чинним законодавством [5]. Відповідно до п. 10 р. I Переліку №1170 надбавки за роз'їзний характер робіт не є базою нарахування єдиного внеску – також у розмірах, визначених законодавством [1].

Тому, на наш погляд, слід внести і у внутрішні регламенти обліку суттєві змістовні доповнення для встановлення однозначності трактування визнання та облікових наслідків «роз'їзного характеру робіт»:

- у колективному договорі чітко обумовити перелік професій на підприємстві, робота у межах яких відрізнятиметься роз'їзним характером;
- у колективному договорі та Положенні про оплату праці визначити розмір доплат за роз'їзний характер робіт та акцентувати на їх подальшому оподаткуванні (у складі сукупного оподаткованого доходу працюючого);
- затвердити як внутрішній регламент режим і часові позначки роботи працівників з роз'їзним характером;
- деталізувати основи режиму роз'їзного характеру робіт у посадових інструкціях працівників із наступним ознайомленням під підпис.

Організаційні та облікові аспекти віднесення поїздки до відрядження чи визнання роз'їзного характеру робіт можна узагальнити схематично (рис. 1).

Важливим в процесі поточної діяльності є облікове забезпечення організації розрахунків з підзвітними особами у розрізі відряджень в межах України та за кордон. Питання організації відряджень та їх оплати врегульовують КЗпП, ПКУ, а також можна звертатися до Інструкції про службові відрядження в межах України та закордон (наказ Мінфіну від 13.03.1998 р. №59).

В той же час не кожен поїздку можна вважати відрядженням (рис. 2).

Направлення працівника у відрядження здійснюється керівником підприємства й оформляється наказом, адже відсутність такого наказу може надалі поставити під сумнів кваліфікацію понесених витрат як витрат на відрядження. Це загрожує тим, що такі витрати, відшкодовані підприємством, доведеться включити до оподаткованого доходу відрядженого працівника.

Рис. 1. Аспекти розмежування відрядження та роз'язного характеру робіт для цілей обліку

Ще однією ознакою службового відрядження є її строковий характер. Строк відрядження обчислюється в календарних днях і включає як час перебування працівника в місці відрядження, так і час його перебування в дорозі [1].

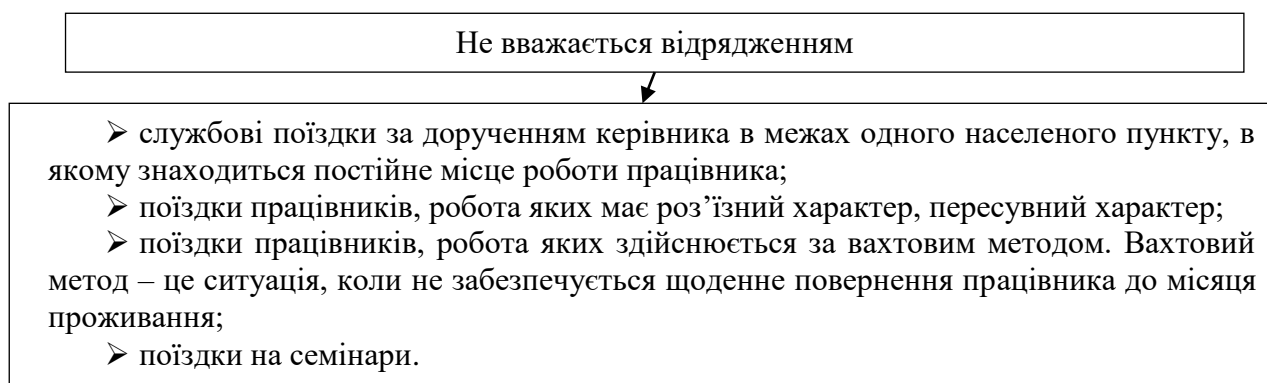

Рис. 2. Випадки, коли поїздки не вважаються відрядженням

Отже, згідно п. 1.1 Інструкції про відрядження, направлення працівника підприємства у відрядження здійснюється керівником цього підприємства або його заступником та оформляється наказом (розпорядженням) з вказівкою: пункту призначення; назви підприємства, куди відряджається працівник; терміну та мети

відрядження [4].

На підставі наказу про відрядження виписується посвідчення про відрядження. Посвідчення про відрядження – це основний документ, відповідно до якого здійснюється відрядження працівника. На кожному посвідченні ставляться порядковий номер та дата, які записуються в Журнал, а також вказуються номер та дата наказу керівника про направлення у відрядження, дата від'їзду працівника у відрядження та дата прибуття його з відрядження. Нами запропоновано до практичного впровадження Журнал реєстрації посвідчень про відрядження (табл. 1).

Таблиця 1

Запропонований журнал реєстрації посвідчень про відрядження

№ з/п	Прізвище ініціали	Місце роботи та посаду	Місце відрядження	Дата і номер наказу (розпорядження)	Дата і номер посвідчення про відрядження	Дата вибуття у відрядження	Дата прибуття з відрядження
18	Дрозд Е.Р.	Менеджер	м. Одеса	№13-кому від 16.05.2018	№22 від 16.05.2018	18.05.2018	22.05.2018

З метою запобігання порушенням підзвітних осіб щодо невчасного подання Звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, та неповернення надміру витрачених коштів, ми пропонуємо до використання розроблену Відомість оперативного обліку за розрахунками з підзвітними особами (рис. 3), у якій слід вказувати дату видачі готівки під звіт (на підставі видаткового касового ордера), цільове призначення підзвітних коштів (згідно наказу керівника підприємства) та фактичну дату складання Звіту та повернення надлишку невикористаної готівки з підзвіту.

Підприємство

ВІДОМІСТЬ № ___ оперативного обліку за розрахунками з підзвітними особами

№ з/п	ПІБ підзвітної особи	Дата, № ВКО	Сума виданої готівки, грн.	Призначення підзвітних коштів	Фактична дата складання Звіту	Сума надлишку невикористаних коштів, повернутих у касу, грн.	Підпис підзвітної особи
1.	Данко О.В.	08.09. 2018 р.	1570	відрядження	15.09. 2018 р.	130	
...	
Разом за місяць			1570	х	х	130	х

Відомість закінчено «___» _____ 201__р. Виконавець _____ (підпис)

Перевірів головний бухгалтер _____ (підпис)

Рис. 3. Відомість оперативного обліку за розрахунками з підзвітними особами

Дані Відомості є підставою для нарахування штрафних санкцій на підзвітну

особу за порушення строків складання Звіту та невчасне повернення надміру витрачених підзвітних коштів. На нашу думку, це сприятиме зміцненню розрахунково-касової дисципліни та покращить обліковий процес в частині оперативного обліку за розрахунками з підзвітними особами.

Підприємство має право встановлювати довільний розмір добових витрат із прив'язкою до посад підлеглих, структурних підрозділів та інших критеріїв. Проте це потрібно зафіксувати у внутрішньому документі на підприємстві – трудовому чи колективному договорі, наказі чи Положенні про відрядження. Водночас необхідно врахувати, що:

- нижня межа добових визначається госпрозрахунковим підприємством самостійно. Втім не рекомендується їх затверджувати у розмірі, меншому ніж для підприємств бюджетної сфери (тобто для відряджень по Україні – 60 грн., для закордонних відряджень – у сумах, визначених додатком 1 до постанови №98);

- верхню межу добових також не встановлено.

Якщо роботодавець приймає рішення про виплату добових у сумі більшій, ніж це встановлено ПКУ, то в такому разі сума перевищення оподатковується ПДФО і військовим збором. Аванс на закордонне відрядження має видаватися у національній валюті тієї держави, до якої відряджають працівника, або у вільно конвертованій валюті.

Максимальний неоподатковуваний розмір добових – 80 євро за кожен календарний день такого відрядження за офіційним обмінним курсом гривні до євро, встановленим НБУ, в розрахунку за кожен такий день. Така вимога міститься у пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Податкового кодексу [6]. За базу порівняння беруть курс Нацбанку України, що діяв на дату видачі авансу.

Висновки. Отже, нами запропоновано підходи щодо прикладного вирішення проблеми достовірного обліку розрахунків з підзвітними особами, які полягають в запровадженні оперативного обліку підзвітних сум та в розширенні змісту Звіту про використання коштів наданих на відрядження або підзвіт.

Список використаних джерел

1. Відрядження без кордонів. Спецвипуск. *Все про бухгалтерський облік*. 2017. №90 (29 вересня). 63 с.
2. Гресь Н. Правові колізії повернення підзвітною особою залишку виданого на відрядження авансу в іноземній валюті. *Юридична Україна*. 2014. №4. С. 57-64.
3. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату України від 13.01.04 р. №5.
4. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон: Наказ Міністерства фінансів України 13.03.1998 №59. М-во фін. України. Текст. дані. Київ, 1998. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98/page>.
5. Кадацька А.М., Пташнік О.С. Проблеми обліку розрахунків з підзвітними особами та працівниками щодо витрат на відрядження. *Вісник СНАУ Серія «Фінанси і кредит»*. 2011. №1. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/2011_1/21Kadatska.pd

6. Податковий кодекс України №2755-VI від 02 грудня 2010 р. (зі змінами і доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

7. Порядок складання Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або підзвіт: Наказ Міністерства фінансів України 28.09.2015 №841. М-во фін. України. Текст. дані. Київ, 2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1248-15>.

8. Про затвердження Положення про виплату надбавок, пов'язаних з пересувним і роз'їзним характером робіт у будівництві. Постанова Держкомпраці і Секретаріату ВЦРПС №169/10 від 01.06.1989 р. URL: <https://balance.ua/files/products/.../balans-agro.../pdf>

*Тихомирова В.В., к.э.н., старший научный сотрудник,
Институт социально-экономических и энергетических проблем
Севера Коми НЦ УрО РАН,
г. Сыктывкар, Россия*

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕГИОНА

ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF SOCIAL PROTECTION IN THE REGION

Аннотация. В статье рассмотрен состав, структура и динамика доходов и расходов бюджета северного региона. Представлен экономический анализ движения финансовых ресурсов социальной защиты населения Республики Коми. Выявлено, что особенностью данной системы является усиление затратных источников и увеличение потребности в финансовых ресурсах при их фактической ограниченности. Это ведет к дисбалансу государственных и внебюджетных механизмов финансового обеспечения системы социальной защиты. Отсюда возникает необходимость поиска новых источников денежных средств. В условиях бюджетного дефицита и экономического кризиса предлагается перераспределение финансовых ресурсов в пользу адресных программ, введение проверки нуждаемости по ряду категориальных программ, сдерживание роста безработицы и активное вовлечение трудоспособных граждан в сферу трудовой деятельности.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, консолидированный бюджет, социальная защита, внебюджетные фонды, адресная социальная помощь, безработица, занятость.

Abstract. The composition, structure and dynamics of incomes and expenditures of the budget of the northern region are considered in the article. An economic analysis of the movement of financial resources for social protection of the population of the Komi Republic is presented. It is revealed that the peculiarity of this system is the increase of cost